

СИЛАБУС КУРСУ «АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Освітньо-професійна програма: **Право**

Галузь знань: **08 Право**

Спеціальність: **081 Право**

Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна

Рік підготовки – 3 рік, семестр – 5

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Дні занять: згідно з розкладом

Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу – **Мельник Тетяна Миколаївна**, викладач ЦК юридичних дисциплін, старший викладач

Контактна інформація – tosuc2018@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «**Адміністративні правопорушення і відповідальність**» спрямована на вивчення здобувачами вищої освіти поняття адміністративного проступку та його складу, дослідження дискусійних питань теорії та практики адміністративної відповідальності, її правової природи з метою формування у них практичних умінь та навичок щодо самостійного вирішення практичних проблем, пов'язаних зі справами про адміністративні правопорушення, а також правильного застосування законодавчих норм у цій сфері.

Основним завданням вивчення дисципліни «Адміністративні правопорушення і відповідальність» є формування у здобувачів освіти знань щодо: поняття, властивостей й принципів адміністративної відповідальності як інституту адміністративного права; загальноправових ознак й елементів юридичного складу адміністративного правопорушення як єдиної підстави адміністративної відповідальності; організації адміністративних стягнень та провадження в справах про адміністративні правопорушення; формування вмінь тлумачити основні положення законодавства про адміністративні правопорушення; вироблення навичок практичної роботи з нормативним матеріалом, аналізу конкретних прикладів з практики застосування законодавства про адміністративні правопорушення.

Передумовою для вивчення дисципліни є результати навчання, сформовані у здобувачів освіти в процесі засвоєння освітніх курсів, «Конституційне право», «Судові та правоохоронні органи», «Адміністративне право», «Трудове право», «Кримінальне право».

Дисципліна «Адміністративні правопорушення і відповідальність» забезпечує набуття фахових компетентностей, необхідних для досягнення результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня (вибіркового компонента).

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
12/30	Змістовий модуль І. Адміністративна відповідальність як інститут адміністративного права		
4/10 Л1, С1	Тема 1. Основні положення теорії адміністративної відповідальності	Знати поняття адміністративної відповідальності та її властивості; вміти характеризувати принципи адміністративної відповідальності; називати підстави адміністративної відповідальності; розмежовувати адміністративну відповідальність від інших видів юридичної відповідальності; характеризувати Кодекс України про адміністративні правопорушення.	Питання, ситуації для аналізу
4/10 Л2, ПР1	Тема 2. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності та їх загальна характеристика	Розмежовувати поняття «не підлягає адміністративній відповідальності» та «звільняється від адміністративної відповідальності»; характеризувати обставини, які виключають адміністративну відповідальність (крайня необхідність (ст. 18 КпАП України), необхідна оборона (ст. 19 КпАП України), неосудність (ст. 20 КпАП України)); знаходити спільні та відмінні ознаки крайньої необхідності та необхідної оборони; вміти аналізувати звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення (ст. 22 КпАП України), за добровільної відмови від продовження правопорушення (ч. 2 ст. 44 КпАП України) при вирішенні практичних завдань.	Питання, практичні завдання
4/10 Л3, С2	Тема 3. Співвідношення адміністративної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності	Трактувати поняття та ознаки юридичної відповідальності; розмежовувати адміністративну та цивільно-правову відповідальність, адміністративну та дисциплінарну відповідальність; співвідносити адміністративну та цивільно-правову відповідальність; відмежовувати адміністративну відповідальність від кримінальної.	Питання, ситуації для аналізу, модульний контроль
18/36	Змістовий модуль 2. Адміністративне правопорушення як підстава адміністративної відповідальності		
8/14 Л4, Л5, С3, ПР2	Тема 4. Сутнісні характеристики та юридичний склад адміністративного правопорушення	Знати законодавче визначення адміністративного правопорушення та його основні ознаки; характеризувати підходи щодо вирішення проблеми суспільної безпеки адміністративного правопорушення; трактувати поняття юридичного складу адміністративного правопорушення та види його ознак (постійні та змінні, родові та одиничні); вміти класифікувати юридичні склади адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки, за характером шкоди, за суб'єктом проступку, за структурою складу, за особливостями конструкції; тлумачити поняття об'єкта правопорушення та його види; уміти співвідносити поняття «об'єкт правопорушення» та «предмет посягання»; знати поняття та ознаки об'єктивної сторони; аналізувати суб'єкт правопорушення та його види; аналізувати проблеми адміністративної відповідальності юридичних осіб; характеризувати суб'єктивну сторону адміністративного правопорушення та її ознаки; відмежовувати адміністративні правопорушення від інших правопорушень.	Питання, тести, задачі
6/12 Л6, С4, ПР3	Тема 5. Розмежування проступків та інших правопорушень	Відмежовувати адміністративні правопорушення від інших правопорушень; розмежовувати адміністративні і кримінальні проступки; здійснювати поділ правопорушення (delictum) за ступенем суспільної небезпеки на проступок (суспільно шкідливе діяння) та злочин (суспільно небезпечне діяння) в контексті реформування адміністративної та кримінальної юстиції; знаходити відмінність адміністративних правопорушень від дисциплінарних проступків при вирішенні практичних кейсів.	Питання, практичні завдання, реферати-повідомлення

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/10 Л7, С5	Тема 6. Кваліфікація адміністративних правопорушень у теорії адміністративного права	Вміти кваліфікаційно характеризувати адміністративні правопорушення: - адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку; - адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління; - адміністративні правопорушення, що посягають на власність; - адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення; - адміністративні корупційні правопорушення.	Питання, ситуації для аналізу, модульний контроль
20/34	Змістовий модуль 3. Адміністративні стягнення		
6/10 Л8, Л9, ПР4	Тема 7. Поняття та види адміністративних стягнень	Знати поняття та види адміністративних стягнень, розмежовувати їх на основні й додаткові; називати заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх; знати загальні правила накладення стягнення за адміністративне правопорушення, а також накладення адміністративних стягнень у разі вчинення кількох адміністративних правопорушень; називати строки накладення адміністративного стягнення; аналізувати адміністративні стягнення за Європейським законодавством про адміністративні проступки; знати обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення; класифікувати адміністративні стягнення; характеризувати окремі види адміністративних стягнень (сутність, особливості застосування, відмінність від схожих заходів державного примусу); аналізувати видворення іноземців за межі України як захід адміністративного стягнення.	Питання, практичні завдання, тести
8/10 Л10, Л11, С6, ПР5	Тема 8. Порядок накладення адміністративних стягнень	Знати загальні правила накладення адміністративних стягнень та строки накладення адміністративного стягнення; аналізувати проблеми множинності адміністративних правопорушень її ознаки; знати критерії класифікації множинності адміністративних правопорушень; аналізувати проблеми відповідальності за рецидив адміністративного правопорушення; вміти правильно кваліфікувати діяння відповідно до вимог КУпАП при вирішенні фахових практичних завдань.	Питання, ситуаційні завдання, реферати-повідомлення
6/14 Л12, Л13, С7	Тема 9. Провадження у справах про адміністративні правопорушення та виконання постанов про накладення адміністративних стягнень	Знати систему органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, розмежовувати їх компетенцію; знати повноваження посадових осіб, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення; знати завдання та порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення, його законодавчі основи та засади, а також обставини, що виключають провадження у справі про адміністративні правопорушення; аналізувати порядок порушення провадження у справі про адміністративні правопорушення, розгляд справи про адміністративне та винесення постанови по справі про адміністративне правопорушення; характеризувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.	Питання, ситуації для аналізу, модульний контроль

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр V

	1 т и ж д е н ь	2 т и ж д е н ь	3 т и ж д е н ь	4 т и ж д е н ь	5 т и ж д е н ь	6 т и ж д е н ь	7 т и ж д е н ь	8 т и ж д е н ь	9 т и ж д е н ь	1 0 т и ж д е н ь	1 1 т и ж д е н ь	1 2 т и ж д е н ь	1 3 т и ж д е н ь	1 4 т и ж д е н ь	1 5 т и ж д е н ь	1 6 т и ж д е н ь	17 т и ж д е н ь
Лекції	Л1	Л2	Л3		Л4 Л5		Л6		Л7		Л8 Л9		Л10 Л11		Л12	Л 13	
Семінарські заняття	С1			С2		С3		С4		С5				С6			С7
Практичні заняття			ПР1				ПР2		ПР3			ПР4			ПР5		
Контроль знань				МК 1						МК 2							МК3 ІНДЗ

Л1 - лекції

С1 - семінарські заняття

ПР1 – практичні заняття

МК1 - модульний контроль 1

ІНДЗ - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **практичних** та **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання правових і процесуальних документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

На практичних заняттях передбачається формування навичок застосування правових

норм до конкретних обставин. Ситуативні завдання розв'язуються за наступним алгоритмом:

1. Встановлення кола суспільних відносин, які передбачаються завданням.
2. Правова характеристика суті ситуаційного завдання.
3. Визначення нормативно-правової бази, необхідної для вирішення конкретної ситуації.
5. Всебічне і повне обґрунтування правових висновків стосовно вирішення конкретної ситуації.

Оскільки формування практичних навичок базується на основі теоретичних знань, на практичних заняттях може здійснюватися поточний контроль у формі тестового опитування.

У процесі практичного та/або семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм національного адміністративного права.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування – передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія – обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування – з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;
- вирішення ситуативних завдань (кейсів) – проводиться з метою об'єктивного

з'ясування спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка – проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка – форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (V семестр).

Екзамен передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо. Завдання екзамену містять теоретичну та практичну складову.

Оцінювання екзамену здійснюється відповідно до встановлених критеріїв, які забезпечують перевірку теоретичної та практичної підготовки здобувача освіти.

Основними критеріями оцінювання **теоретичної складової екзамену**, що характеризують рівень компетентності здобувача освіти, є:

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність, аналітичні міркування, уміння роботи порівняння, висновки тощо);
- уміння аналізувати фабулу та інтерпретувати законодавчі акти.

Практична складова екзамену полягає у перевірці вмінь розв'язування ситуаційної (практичної) задачі, зокрема навичок самостійного аналізу ситуацій та застосування норм адміністративного законодавства України при їх оцінці.

Під ситуаційною задачею з дисципліни «Адміністративні правопорушення і відповідальність» розуміємо навчальну модель-проблему з галузі адміністративного права, у процесі інтерактивної роботи з якою студенти повинні проявити фахові компетентності застосування теоретичних фахово-значущих знань, провідних способів фахової діяльності різного ступеня загальності, початкового досвіду практико-орієнтованої діяльності, зокрема:

- уміти робити короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю;
- знати особливості реалізації норм матеріального і процесуального адміністративного права і вміти їх застосувати;
- вільно користуватися доступними інформаційними технологіями баз даних;

- застосовувати в професійній діяльності основні сучасні адміністративно-правові доктрини, цінності та принципи функціонування як національної правової системи загалом, так й сучасного адміністративного права зокрема;

- виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Основними критеріями оцінювання ситуаційної задачі є:

- рівень навичок роботи із нормативно-правовими актами;
- вміння давати власну правову оцінку конкретних фактичних обставин;
- досягнення належного рівня обґрунтування власної оцінки фактичних обставин.

Якщо семестровий контроль проводиться у формі екзамену, то підсумкова оцінка виставляється із урахуванням балів за екзамен та відповідних вагових коефіцієнтів:

ПРИКЛАД розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма підсумкового контролю екзамен	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підсумковий модульний контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	ПІДСУМКОВА ОЦІНКА
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Бали здобувача освіти	80	85	90	80	82 бали
Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах: $80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$					

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції, семінарські та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної

недоборочесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховною Радою України 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2005, № 35-36, № 37, ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984, додаток до № 51, ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>
4. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 34-35, ст. 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#top>
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст. 552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 27. Ст. 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
7. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 № 264/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 52, ст. 455. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013, № 32, ст. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
9. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
10. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 51, ст. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#top>
11. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 року № 3671-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 16, ст.146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#top>
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 37-38, ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
13. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 27, ст. 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#top>
14. Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції: Закон України від 02.07.2015 р. № 577-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/577-19>
15. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013, № 1, ст.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
16. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 4, ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

17. Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, у медіа: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 348. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-97-%D0%BF#Text>
18. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 № 1376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>
19. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96–ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
20. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 40-41, ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
21. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 9, ст.106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#top>
22. Про Правила дорожнього руху: Постанова КМУ від 10 жовтня 2001 р. № 1306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#n16>
23. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#top>
24. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12 липня 2018 року № 2505-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018, № 38, ст. 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#top>
25. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 19-20, ст.179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#top>

Додаткові джерела

1. Адміністративне право України : підручник / В. В. Середа, О. Л. Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с. URL: <http://surl.li/gbbws>
2. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, М. І. Белікова, та ін.] ; за заг. ред. В.М. Гаращука та Р.В. Шаповала. Харків: Право, 2023. 277 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/files/np_AP-2023.pdf
3. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с. URL: <http://surl.li/eyvvh>
4. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С.С. Єсімов, Л.С. Гулак., Н.Я. Отчак, Л.О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с. URL: <http://surl.li/mxuci>
5. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О. Адміністративне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с. URL: <http://surl.li/hqhx>
6. Миронюк Р. В. Особливості судового розгляду окремих категорій адміністративних справ: навч. посібник / Р. В. Миронюк. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 352 с. URL: <http://surl.li/nkqaa>
7. Остапенко О.І. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с. URL: <http://surl.li/ezhtg>
8. Тацишин І.Б. Адміністративне право України: Навч. посібник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2022. 307[1] с.